Азәрбајҹан мүәллими
10 МАРТ 1960-чы ИЛ

Ушаглар арасында естетик тәрбијәни күчләндирмәли

Мәктәбин кичик салонунда кәркин мәшг кедирди. Уча бојлу, кәнч оғлан гәрибә бир көркәм алмышды. О, шакирд Фикрәт Һашымов иди. Әбдүлрәһимбәј Һагвердијевин «Сағсаған» пјесиндә мүһүм роллардан бирини ифа едирди. Онун јанында арыг, гарајаныз бир гыз көрүнүрдү. Бу, Роза Меһдијевадыр. О да өз ролуну мәһарәтлә ојнајырды. Мүәллим Абдулла Мәммәдов онлара көмәк едир, бә'зән мәшги сахлајыб мүхтәлиф һәрәкәтләр көстәрирди. Драм дәрнәјинин бу мәшги о гәдәр мараглы вә ҹәзбедичи олду ки, кәнчләр вахтын нечә кәлиб кечдијини билмәдиләр.

Шаһбуз рајонундакы орта мәктәбдә тәшкил олунмуш драм дәрнәјинин мәшғәләси мүнтәзәм апарылыр. Бурада хырда сәһнәчикләр, бир пәрдәли пјесләр, ајры-ајры драм әсәрләриндән парчалар һазырланыр. Халидә Һасилованын «Долашыг Ибиш» адлы бир пәрдәли пјесинин тамашасы бүтүн мәктәблиләрин рәғбәтини газанмышдыр. А. С. Пушкинин «Гарачылар» поемасы да драм дәрнәјинин үзвләри тәрәфиндән сәһнәләшдирилмишдир. Алеко илә Зенфиранын диалогуну мәһарәтлә ифа едән Фикрәт Һашымов вә Мәдинә Мәммәдованы тамашачылар һәмишә һәрарәтлә гаршылајырлар. Өз ифачылыг габилијјәтинә көрә шакирд Папыл Һәсәнова хүсусилә фәргләнир. Һазырда драм коллективи Азәрбајҹанда Совет һакимијјәти гурулмасынын 40 иллији шәрәфинә тәдбирләр көрүр, мүхтәлиф кичик сәһнәчикләр һазырлајыр. Ә. Б. Һагвердијевин «Сағсаған» пјесинин мәшгләри дә гуртармаг үзрәдир.

Шаһбуз рајонунун кәнд мәктәбләриндәки бә'зи драм дәрнәкләри дә јахшы ишләјир. Мәсәлән, буна Бадамлы кәнд једдииллик мәктәбиндәки дәрнәјин ишини мисал көстәрмәк олар. Бурада Н. Б. Вәзировун «Ев тәрбијәсинин бир шәкли» пјеси тамашаја гојулмушдур. Шакирдләрин гүввәси илә һазырланан бу тамаша башга кәндләрдә вә рајонда көстәрилмишдир. Бундан әлавә, Арынҹ, Күкү вә Коланы кәнд мәктәбләриндә дә драм дәрнәкләри фәалијјәт көстәрир.

Ушаглара естетик тәрбијә вермәк, онлара инҹә зөвг ашыламаг, көзәлликләри, инҹәсәнәти, әдәбијјаты дујмагы вә с. мәсәләләри өјрәтмәк мәктәбин гаршысында дуран мүһүм мәсәләләрдән биридир. Бу мәгсәдлә Шаһбуз рајонунун мәктәбләриндә бир чох тәдбирләр һәјата кечирилмишдир. Белә ки, бә'зи мәктәбләрдә мәдәнијјәт университетләри тәшкил олунмушдур. Бунун васитәси илә әдәбијјат, рәссамлыг, һејкәлтәрашлыг, мусиги, кино вә инҹәсәнәтин башга нөвләри үзрә сөһбәт вә мусаһибәләр апарылыр. Бундан әлавә, јазычыларын, рәссамларын вә бәстәкарларын әсәрләри үзрә диспутлар, әдәби кечәләр кечирилир. Ҹәфәр Ҹаббарлынын јубилеји илә әлагәдар олараг, демәк олар ки, бүтүн мәктәбләрдә һазырлыг ишләри көрүлүр вә онун әсәрләри шакирдләрә өјрәдилир.

Шаһбуз орта мәктәбинин шакирдләри бу јахынларда Бәһруз Кәнкәрлинин Нахчывандакы музејинә екскурсијаја кетмишләр. Бурада шакирдләр Азәрбајҹан рәссамы Бәһрузун әсәрләринә хүсуси марагла бахмышлар. Бу екскурсија ушагларда мүәјјән тәсәввүр јаратмыш, инҹәсәнәтә, хүсусилә рәссамлыға һәвәс ојатмыш вә онларын зөвгләринин инкишафына хејли көмәк етмишдир.

Маһмудавар кәнд једдииллик мәктәбиндә халчачылыг дәрнәји тәшкил олунмушдур. Бу дәрнәјин 10 нәфәр үзвү вардыр. Мәктәбин гызлары валидејнләрдән Нәркиз Алмәммәдованын, Күлү Һачыјеванын јахындан көмәји илә көзәл вә инҹә зөвглә бир халы тохумаға башламышлар. Бу да гызларын инҹәсәнәтә олан марағыны хејли артырмышдыр.

Ајры-ајры исте'дадлы шакирдләрин гүввәси илә мәктәбләрдә концертләр тәшкил едилир. Индијә кими «Бадамлы» мә'дән суларында, чахыр заводунда, колхозларда вә башга јерләрдә мәктәблиләрин чыхышлары олмушдур. Шаһбуз орта, Бичәнәк кәнд једдииллик, Ашағы Гышлаг кәнд једдииллик, Коланы кәнд орта мәктәбләриндә исте'дадлы шакирдләр чохдур. Шаһбуз орта мәктәбинин шакирдләриндән Күләрә Ҹәфәрова «Телло», Гызбәсти Фәрзәлијева «Көј-көл», ермәни шө'бәсиндә охујан Елмира Манукјан «Севану» рәгсләрини бачарыгла ифа едирләр. Ајры-ајры шакирдләрин ифасында «Нахчыван», «Азәрбајҹан» маһнылары көзәл сәсләнир. Солмаз Әбдүлрәһманованын ермәни дилиндә охудуғу «Чүчәләрим» маһнысы һамынын хошуна кәлмишдир. Арынҹ кәнд једдииллик мәктәбиндә шакирдләрә «Партија», «Пионер маршы» маһнылары өјрәдилмишдир. Норс кәнд орта мәктәбиндә Андреј Бабајевин «Достлуг» маһнысы һәм Азәрбајҹан, һәм дә ермәни дилләриндә ифа олунур.

Лакин бүтүн бунлар һәлә кифајәт дејилдир. Рајон мәктәбләринин чохунда һәр ҹүр шәраит вә имкан олдуғу һалда, нәдәнсә хор дәрнәкләри јохдур. Һалбуки, кечән илләр белә дәрнәкләр олмушдур. Нәдәнсә бу мәсәләјә чох сојуг мүнасибәт бәсләнир. Белә бәһанә кәтирирләр ки, дәрнәк рәһбәри тапмаг мүмкүн дејилдир. Даһа доғрусу, буна вәсаит вермәјә имканымыз јохдур. Бизҹә, бу әсассыз бәһанәдир. Мәктәбин өз нәғмә мүәллимләриндән истифадә едиб, хор дәрнәји дүзәлтмәк мүмкүндүр.

Рәсм, рәгс дәрнәкләринин дә олмамасы бағышланмаз нөгсандыр. Мәктәбләрдә һәр ил ән јахшы рәсмләр үчүн мусабигәләр кечирилир. Рәсм дәрнәкләри олмадан, ушаглара рәссамлыг вәрдишләри ашыламадан кечирилән белә мусабигәләрин нә кими фәрәһли нәтиҹәләри ола биләр? Бизҹә, мәктәбләрин рәсм вә рәгс дәрнәкләрини тәшкил етмәк үчүн шәраит вә имкан вардыр. Тар, каманча вә башга чалғы аләтләрини өјрәнән дәрнәкләрин ишләри дә зәифдир. Чүнки әксәр мәктәбләрдә чалғы аләтләри вә башга ләвазимат јохдур. Мәктәб рәһбәрләринин өзләри бу мәсәләјә чох сојуг мүнасибәт бәсләјирләр.

Рајон мәктәбләринин әдәбијјат дәрнәкләриндә бир сыра мараглы мәшғәләләр кечирилир. Мәсәлән, Бадамлы кәнд једдииллик мәктәбинин драм дәрнәјинин иши тәгдирәлајигдир. Лакин башга кәнд мәктәбләриндәки дәрнәкләрин бир чох мәшғәләләри елми характер дашыјыр, гуру вә ҹансыхыҹы апарылыр. Ше'рләрин, һекајәләрин, үмумијјәтлә, бәдии әсәрләрин охунушу мүнтәзәм олмур, шакирдләрин бәдии зөвгләринин инкишафына аз фикир верилир.

Рајонда пионер еви вардыр. Онун ајры-ајры дәрнәкләри мәктәбләрлә әлагә сахлајыр. Лакин бу әлагә һәлә чох зәифдир. Пионер евинин директору Аббас Иманов бачарыглы јолдашдыр. О, мәктәбләрдәки исте'дадлы гүввәләрин инкишафына хүсуси сә'ј көстәрмәлидир.

Кинoја, театра, мүхтәлиф музејләрә тәшкил едилән екскурсијаларын мүзакирәләри апарылмыр, кәнд мәктәбләриндә хүсуси ушаг сеансларынын тәшкилинә, нәдәнсә, һеч фикир верилмир. Бахылан кинолар һаггында кениш фикир мүбадиләси кечирилмир.

Шаһбуз рајон мәктәбләри һазырда Азәрбајҹанда Совет һакимијјәти гурулмасынын 40 иллијинә һазырлашыр. Бу мәгсәдлә ушаглара бә'зи маһнылар, о ҹүмләдән «Азәрбајҹан дөвләт һимни» өјрәдилир. Мәктәб рәһбәрләри бу ишләри даһа да кенишләндирмәлидирләр. Онлар мәктәбләрдә дәрнәјин тәшкилинә вә јарадылмасына чалышмалы, ушагларын јүксәк зөвглү вә мәдәнијјәтли адамлар кими јетишмәләри үчүн һәр ҹүр шәраит јаратмагдан өтрү әлләриндән кәләни етмәлидирләр.

Т. МАҺМУД.
(Хүсуси мүхбиримиз)